

تأثیر یارانه‌ها و مالیات‌های غیر مستقیم مواد غذایی بر فقر

صفحات ۱ تا ۱۶

محمد رضا پورقریان^۱

تاریخ پذیرش: ۸۹/۰۸/۲۲

تاریخ دریافت: ۸۸/۱۲/۰۸

چکیده

زمانی که مالیات و یارانه بر مواد غذایی وضع می‌شوند، موجب تغییر قیمت آن‌ها می‌گردد و از این طریق بر قدرت خرید مصرف کنندگان و رفاه آنان تأثیر می‌گذارد. بنابراین ضروری است تأثیر انواع یارانه و مالیات‌های غیر مستقیم مواد غذایی بر فقر مورد بررسی قرار گیرد. هدف مقاله حاضر آن است که با محاسبه کشش قیمتی فقر و شاخص اصلاح فقر برای گروهی از مواد غذایی مشمول مالیات و یارانه در سال‌های برنامه سوم توسعه اقتصادی کشور (۱۳۷۹-۱۳۸۳)، تعیین گردد آیا این مالیات‌ها و یارانه‌ها بیشتر به نفع افراد فقیر یا غیر فقیر بوده است.

کلید واژه‌ها: الگوی سان-کاکوانی، به نفع فقیر، به ضرر فقیر، کشش قیمتی فقر، مالیات، یارانه.

طبقه بندی JEL: E62; H29; I31; P46

۱- مقدمه

یک نظام مالی را به شرطی می‌توان فقیرگرا دانست که منافع حاصل از اجرای آن، بیشتر متوجه افراد فقیر تا غیر فقیر گردد. در بسیاری از موارد، دانسته یا ندانسته، سیاست‌هایی اتخاذ می‌شود که به نفع ثروتمندان است و در نتیجه، فقر افزایش یافته یا با سرعت کمتری، کاهش می‌یابد. بنابراین، ارزیابی سیاست‌های مالی از نقطه نظر کاهش فقر، اهمیت بسزایی دارد. در این مقاله به بررسی مالیات غیرمستقیم و یارانه مواد غذایی پرداخته تا راهگشای سیاست گذار اقتصادی در جهت کاهش فقر گردد.

www.SID.ir

یک نظام مالی اجزاء زیادی دارد و سنجش میزان فقیرگرا بودن این اجزاء و چگونگی اصلاح این نظام به منظور دستیابی به حداکثر کاهش فقر، از مسائل مهم در زمینه کاهش فقر محسوب می‌شود.

همان‌طور که در ادبیات اقتصاد بخش عمومی مطرح است وضع یارانه و مالیات غیرمستقیم بر کالاها و خدمات گوناگون موجب تغییر قیمت آن‌ها می‌شود و بنابراین، بر توزیع درآمد و فقر در جامعه تاثیر می‌گذارد. کاهش فقر از جمله اهداف نظام مالیاتی و یارانه ای دولت بشمار می‌رود. بررسی آن که دولت چگونه می‌تواند از ابزار مالیات و یارانه به کاهش فقر کمک نماید حائز اهمیت است. به همین دلیل، موضوع اصلاح مالیات‌ها و یارانه‌های غیرمستقیم به لحاظ کاهش فقر، مورد توجه پژوهشگران مسائل فقر بوده است. زیرا با به دست آوردن شاخص فقر نسبت به قیمت کالاها می‌توان در مورد اصلاح مالیات‌ها و یارانه‌های غیرمستقیم، تصمیم‌گیری نمود. در واقع، با محاسبه شاخص فقر نسبت به قیمت کالاها می‌تواند شاخص قیمتی اصلاح فقر می‌توان تعیین کرد که چه کالاهایی باید مشمول یارانه یا مالیات بشوند و یارانه یا مالیات چه کالاهایی باید حفظ یا حذف شوند تا فقر، بیشتر و سریع‌تر، کاهش یابد. به عبارت دیگر، سیاست‌گذاران اقتصادی با استناد به نتایج حاصله از انجام چنین پژوهش‌هایی، می‌توانند برای تصحیح نظام یارانه‌ای و مالیاتی کشور در جهت کاهش فقر، اقداماتی مؤثر و مفید انجام دهند.

۲- سابقه تحقیق

محققین و صاحب نظران با ارائه روش‌هایی، سعی نموده‌اند تا اثر انواع مالیات و یارانه را بر کاهش فقر مطالعه و بررسی کنند. "کاکوانی" (۲۰۰۰) شاخص فقر را با توجه به اجزاء درآمدی نظام مالی دولت استخراج نموده است. این شاخص به یک اثر درآمدی و یک اثر توزیع مجدد تجزیه می‌شود. اثر توزیعی، اهمیت نسبی اجزاء گوناگون درآمدی را در کاهش فقر، اندازه‌گیری می‌کند. با استفاده از این تجزیه، "کاکوانی" و "سان" (۲۰۰۱) شاخص اصلاح فقر، به منظور ارزیابی سیاست‌های مالی را ارائه کردند. این شاخص می‌تواند تضمین با اصلاح سیاست‌های مالی، فقر را به میزان قابل توجهی کاهش دهد. آن‌ها به موضوع اصلاح مالیات‌ها و یارانه‌های غیرمستقیم با هدف کاهش فقر پرداختند و برای این کار، شاخص فقر را با توجه به قیمت کالاها می‌تواند

محاسبه نمودند. این شاخص نیز همانند مطالعه "کاکوانی" (۲۰۰۰) به یک اثر درآمدی و یک اثر توزیع مجدد تجزیه می‌شود. شاخص اصلاح فقری که از این تجزیه به دست می‌آید برای ارزیابی مالیات‌ها و یارانه‌های غیرمستقیم با رویکرد دستیابی به حداکثر کاهش فقر مورد استفاده قرار می‌گیرد. "سان" (۲۰۰۱) برای ارزیابی اثر سیاست‌های مالی دولت بر رفاه اجتماعی، روش جدیدی را مطرح نمود. وی این سؤالات را مطرح می‌کند: اجزاء گوناگون یک نظام مالی چقدر عادلانه می‌باشند؟ چگونه می‌توان یک نظام مالی را اصلاح کرد تا عادلانه‌تر شود؟ جهت ارزیابی و اصلاح سیاست‌های دولت او از طبقه‌ای از توابع رفاه اجتماعی هموتیک (آتکینسون ۱۹۷۰) استفاده نمود. این طبقه از توابع رفاه اجتماعی به یک پارامتر گریز از نابرابری بستگی دارد. قبل از سان بسیاری از محققان کوشیدند تا اثر سیاست‌های مالی دولت را بر توزیع درآمد ارزیابی کنند. مهمترین این مطالعات، کار لرمن^۱ و یت ژاکی^۲ در سال‌های ۱۹۸۵ و ۱۹۹۴ است. آن‌ها با استفاده از ضریب جینی، اثر مالیات‌ها و پرداخت‌های انتقالی دولت را بر توزیع درآمد محاسبه کردند. اما تفاوت مطالعه "سان" با مطالعات قبل بکارگیری طبقه‌ای از توابع رفاه اجتماع آتکینسون می‌باشد. سان با توجه به مفهوم کشش رفاه، شاخص اصلاح رفاه و شاخص اصلاح قیمت را مطرح می‌سازد که برای اصلاح سیاست‌های مالی دولت و کاهش فقر مورد استفاده واقع می‌شوند. این شاخص‌ها تضمین می‌کنند که اصلاح سیاست‌های مالی به حداکثر بهبود در رفاه اجتماعی می‌انجامد.

"سان" تأکید می‌نماید ارزیابی سیاست‌های مالی دولت از نقطه نظر برابری و عدالت به معنای نادیده گرفتن مسئله کارایی این سیاست‌ها نیست. ولی اگر توجه اصلی به کاهش فقر معطوف شود در این صورت تابع رفاه اجتماعی که مبنای ارزیابی سیاست‌ها می‌باشد، باید به گروه‌های پایین توزیع درآمد وزنی بیشتر و به گروه‌های میانی و بالای توزیع درآمد وزن کمتری بدهد. سان و کاکوانی (۲۰۰۵) شاخص جدیدی را به نام شاخص سیاست به نفع فقیر (ppp)^۳ مطرح کردند. این شاخص با اندازه‌گیری منافع برنامه‌های دولت در زمینه‌های آموزش، بهداشت و امور زیربنایی برای افراد فقیر کارایی برنامه‌های دولت را ارزیابی می‌کند.

1- Lerman

2- Yitzhaki

3- Pro_Poor Policy (ppp)

۳- معرفی الگو

اگر درآمد فرد (x) متغیری تصادفی با تابع توزیع $F(x)$ و z نشان دهنده خط فقر باشد، در آن صورت $H = F(x)$ نسبت افرادی است که درآمدها کم تر از خط فقر می باشد، به عبارت دیگر H نسبت فقرا در جامعه است. H رایج ترین شاخص فقر است و نسبت سرشمار نامیده می شود. نسبت سرشمار یک شاخص ساده فقر است. این شاخص شدت فقر فقرا را نشان نمی دهد. یک شاخص مناسب فقر باید درصد افراد فقیر، شکاف فقر و توزیع درآمد میان فقرا را نشان دهد. یک طبقه عمومی شاخص فقر که سه خصوصیت فوق را داراست، می توان به صورت زیر نوشت:

$$\theta = \int_0^z P(z, x) f(x) dx \quad (1)$$

که در آن z = خط فقر، $P(z, x)$ = تابع فقر، x = درآمد و $f(x)$ تابع چگالی x است.

$$\frac{\partial P}{\partial x} < 0, \frac{\partial^2 P}{\partial x^2} > 0, P(z, z) = 0$$

و $P(z, x)$ یک تابع همگن از درجه صفر بر حسب z و x است.

فوستر و گریور و توریک (۱۹۸۴)، طبقه ای از شاخص های فقر را مطرح کردند که با جایگزین

کردن $P(z, x) = \left(\frac{z-x}{z}\right)^\alpha$ در رابطه (۱) به صورت زیر می آید.

$$\theta_\alpha = \int_0^z \left(\frac{z-x}{z}\right)^\alpha f(x) dx \quad (3)$$

که در آن α = پارامترگریز از نابرابری است، اگر $\alpha = 0$ باشد آنگاه $H = \theta$ نسبت دهد. اگر $\alpha = 1$ باشد، به هر فقیر با توجه به فاصله اش از خط فقر وزن داده می شود. این شاخص نسبت شکاف فقر نامیده می شود. اگر $\alpha = 2$ باشد، به هر فقیر متناسب با مجذور فاصله اش از خط فقر وزن داده می شود. این شاخص نسبت شدت فقر نامیده می شود. این شاخص هر سه ویژگی فقر مذکور در فوق را داراست.

www.SID.ir

یارانه ها و مالیات های غیر مستقیم آثار مستقیمی بر قیمت ها دارند. برای نشان دادن اثر مالیات های غیرمستقیم و یارانه ها لازم است، اثر تغییرات قیمت ناشی از مالیات های غیر مستقیم

و یارانه‌ها را بر فقر اندازه‌گیری نمود. این کار را می‌توان با بدست آوردن شاخص فقر نسبت به قیمت کالاهای مختلف انجام داد. با توجه به معادلات تقاضای k کالا را به صورت زیر:

$$q = q(x, p) \quad (۴)$$

که در آن p و q بردارهای $k \times 1$ قیمت‌ها و مقادیر k کالا و x درآمد قابل تصرف است.

فرض کنید همه افراد با یک بردار قیمتی مواجه‌اند به عبارت دیگر قیمت‌ها برای افراد مختلف ثابت است. بنابراین می‌توان معادلات تقاضا را به صورت زیر نوشت:

$$q = q(x) \quad (۵)$$

رابطه فوق بیانگر مقادیری است که فرد با درآمد قابل تصرف x مصرف می‌کند. با استفاده از این معادلات تقاضا، درآمد قابل تصرف به شکل زیر خواهد بود:

$$x = \sum_{i=1}^k p_i q_i(x) + S(x) \quad (۶)$$

که در آن p_i قیمت کالای i ام و $q_i(x)$ مقدار کالای i ام است که یک فرد با درآمد قابل تصرف x مصرف می‌کند و $S(x), i = 1, 2, 3, \dots, m$ پس انداز فرد دارای x است.

مالیات‌های غیرمستقیم و یارانه‌ها، بردار قیمت P را تغییر داده و به بردار P^* تبدیل می‌شود. این تغییر بر درآمد واقعی فرد اثر می‌گذارد. برای بررسی نحوه این تأثیرگذاری، از تابع مخارج $e(u, p)$ ، نشان دهنده حداقل هزینه لازم برای بدست آوردن سطح مطلوبیت معین u با بردار قیمت P استفاده می‌گردد. درآمد واقعی فرد دارای درآمد x به صورت زیر تغییر خواهد نمود:

$$\Delta x = -[e(u, p^*) - e(u, p)] \quad (۷)$$

با بسط تیلور، می‌توان از رابطه فوق به رابطه زیر رسید:

$$\Delta x = -\sum_{i=1}^m (p_i^* - p_i) q_i(x) \quad (۸)$$

با استفاده از لم شوارتز از رابطه بالا به رابطه (۶) می‌رسیم:

$$\frac{\partial x}{\partial p_i} = -q_i(x) \quad (۹)$$

با دیفرانسیل‌گیری از رابطه (۱) نسبت به p_i و استفاده از رابطه (۸)، کشش فقر به دست می‌آید:

$$\varepsilon_{\theta i} = \frac{\partial \theta}{\partial p_i} \frac{p_i}{\theta} = -\frac{1}{\theta} \int^z \frac{\partial P}{\partial x} v_i(x) f(x) dx \quad (10)$$

که: $V_i(X) = p_i q_i(x)$ مخارج بابت کالای i ام است. توجه شود کشش فوق مثبت است چون افزایش قیمت هر کالا، موجب افزایش فقر می‌گردد. کشش بدست آمده را می‌توان به صورت زیر نیز نوشت:

$$\varepsilon_{\theta i} = -\frac{\bar{p}_i \bar{q}_i \eta \theta}{\mu} + (\varepsilon_{\theta i} + \frac{\bar{p}_i \bar{q}_i \eta \theta}{\mu}) \quad (11)$$

$$\eta \theta = \frac{1}{\theta} x \int^z x \frac{\partial P}{\partial x} f(x) d(x) \quad (12)$$

$\eta \theta$ با توجه به این که $\frac{\partial P}{\partial x} < 0$ ، همیشه منفی است.

در رابطه (۱۰) μ متوسط درآمد قابل تصرف و $\bar{p}_i \bar{q}_i$ میانگین مخارج بابت کالای i ام است. جمله اول سمت راست رابطه (۱۰) اثر درآمدی افزایش قیمت بوده و مثبت است. جمله دوم، اثر توزیع مجدد یا اثر نا برابری تغییر قیمت می‌باشد. اثر توزیع مجدد مبین آن است که آیا افزایش p_i به طور نسبی بیشتر به ضرر افراد فقیر یا غیر فقیر است. اگر این جزء مثبت (منفی) باشد، افزایش قیمت کالای i ام به نسبت بیشتر به ضرر افراد فقیر (غیر فقیر) خواهد بود.

این سوال قابل طرح است: وقتی قیمت نان افزایش می‌یابد، رفاه فرد چقدر کاهش می‌یابد؟ به عبارت دیگر تغییر جبرانی افزایش قیمت نان چیست؟ هابرگر (۱۹۶۴) برای برآورد تقریبی این تغییر جبرانی از یک بسط مرتبه دوم تیلور در اطراف قیمت نان استفاده کرد:

$$CV \approx x_i^c(p^*, u^*) * \Delta p_i + \frac{1}{2} * \frac{\partial x_i^c(p^*, u^*)}{\partial p_i} * \Delta p_i^2 + \dots \quad (12)$$

در رابطه بالا، i نشان دهنده کالای i ام؛ $x_i^c(p^*, u^*)$ مقدار اولیه مصرف؛ P^0 بردار اولیه قیمت‌ها و u^0 سطح اولیه مطلوبیت است. جمله دوم، عبارت است از تغییر در تقاضا در نتیجه تغییر در قیمت، که با کشش قیمتی تقاضا مرتبط است. اما حتی اگر این جمله صفر باشد، چون جمله اول مخالف صفر است، رفاه تغییر می‌کند. این همان اثری است که سان اندازه می‌گیرد. در واقع، این

اثر مرتبه اول (جمله اول) معمولاً به لحاظ عددی بسیار بزرگتر از اثر مرتبه دوم ناشی از کشش قیمتی تقاضا در جمله دوم است.

به عبارت دیگر، سان فقط از تقریب مرتبه اول اثر کل تغییر قیمت بر فقر استفاده می‌کند. تجربه نیز حاکی از آن است که این تقریب کافی است (یانگر، ۲۰۰۳).

۴- یافته‌های تحقیق

نتایج حاصل از برآورد الگو برای سال‌های برنامه سوم توسعه اقتصادی ارائه و بررسی می‌شود. در برآورد الگو، به داده‌هایی نیاز است که با پردازش ریزداده‌های طرح هزینه-درآمد خانوار شهری و روستایی مرکز آمار ایران، سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، سازمان امور مالیاتی، فائو و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، برای محاسبه کشش و شاخص‌ها و برآورد الگو استفاده گردند.

با استفاده از داده‌های حاصل از پردازش فوق در نرم افزار اکسل و نرم افزار *DAD* کشش قیمتی فقر و شاخص اصلاح فقر برای ده گروه مواد غذایی که مشمول مالیات یا یارانه در سال‌های برنامه سوم توسعه اقتصادی (۱۳۸۳-۱۳۷۹) بودند محاسبه گردید. مواد غذایی مورد مطالعه: ماکارونی و رشته، کالباس و سوسیس و برخی از مواد لبنی مشمول مالیات، آرد گندم و انواع نان، گوشت قرمز، گوشت مرغ، شیر پاستوریزه، شیر خشک، روغن نباتی و قند و شکر مشمول یارانه می‌باشند. نتایج برآورد الگوی برای ۱۰ گروه مواد غذایی طی سال‌های ۷۹ تا ۸۳، در جداول ۱ تا ۶ نشان داده شده است.

جدول (۱) کشش قیمتی فقر در سال ۱۳۷۹

کشش فقر		اثر درآمدی		اثر توزیع مجدد		کالا	ردیف
نسبت	نسبت	نسبت	نسبت	نسبت	نسبت		
شکاف فقر	شدت فقر	شکاف فقر	شدت فقر	شکاف فقر	شدت فقر		
۰,۰۹۵	۰,۱۳۷	۰,۰۳۰	۰,۰۳۲	۰,۰۶۶	۰,۱۰۵	آرد گندم و انواع نان	۱
۰,۰۳۲	۰,۰۴۸	۰,۰۰۷	۰,۰۰۸	۰,۰۲۴	۰,۰۴۰	آرد گندم	۱-۱
۰,۰۰۸	۰,۰۱۲	۰,۰۰۲	۰,۰۰۳	۰,۰۰۶	۰,۰۰۹	نان تافتون	۱-۲
۰,۰۱۵	۰,۰۲۱	۰,۰۰۵	۰,۰۰۶	۰,۰۱۰	۰,۰۱۵	نان لواش	۱-۳
۰,۰۰۲	۰,۰۰۳	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۲	نان سنگک	۱-۴
۰,۰۱۰	۰,۰۱۴	۰,۰۰۳	۰,۰۰۴	۰,۰۰۷	۰,۰۱۰	نان بربری	۱-۵
۰,۰۲۸	۰,۰۴۰	۰,۰۱۰	۰,۰۱۱	۰,۰۱۸	۰,۰۲۹	نان ماشینی	۱-۶
۰,۰۱۶	۰,۰۱۹	۰,۰۰۷	۰,۰۰۸	۰,۰۰۹	۰,۰۱۲	ماکارونی و رشته	۲
۰,۰۱۴	۰,۰۱۸	۰,۰۰۶	۰,۰۰۷	۰,۰۰۸	۰,۰۱۱	ماکارونی و ورمیشل (رشته فرنگی)	۲-۱
۰,۰۰۱	۰,۰۰۲	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	رشته آشی و پلویی	۲-۲
۰,۰۸۹	۰,۱۰۸	۰,۰۶۰	۰,۰۶۶	۰,۰۲۹	۰,۰۴۳	انواع گوشت قرمز	۳
۰,۰۶۲	۰,۰۷۶	۰,۰۴۱	۰,۰۴۵	۰,۰۲۱	۰,۰۳۱	گوشت و سفند، بره، بز و بزغاله	۳-۱
۰,۰۲۷	۰,۰۳۲	۰,۰۱۹	۰,۰۲۱	۰,۰۰۸	۰,۰۱۲	گوشت گاو و گوساله	۳-۲
۰,۰۰۵	۰,۰۰۶	۰,۰۰۴	۰,۰۰۵	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	کالباس، سوسیس، همبرگر کنسرو زبان و سایر گوشت های کنسرو شده	۴
۰,۰۳۹	۰,۰۴۶	۰,۰۲۹	۰,۰۳۲	۰,۰۱۰	۰,۰۱۴	مرغ، خروس و جوجه	۵
۰,۰۰۶	۰,۰۰۶	۰,۰۰۵	۰,۰۰۵	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	شیر پاستوریزه	۶
۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۱	انواع شیر خشک	۷
۰,۰۷۰	۰,۰۸۸	۰,۰۳۴	۰,۰۳۸	۰,۰۳۵	۰,۰۵۱	انواع مواد لبنی	۸
۰,۰۲۷	۰,۰۳۵	۰,۰۱۱	۰,۰۱۲	۰,۰۱۶	۰,۰۲۳	شیر معمولی (غیر پاستوریزه) آغوز	۸-۱
۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	سرشیر و خامه معمولی	۸-۲
۰,۰۰۴	۰,۰۰۴	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	ماست پاستوریزه	۸-۳
۰,۰۱۶	۰,۰۲۲	۰,۰۰۷	۰,۰۰۸	۰,۰۰۹	۰,۰۱۴	ماست معمولی ماست کیسه ای و ماست موسیر	۸-۴
۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۱	دوغ معمولی	۸-۵
۰,۰۱۵	۰,۰۱۸	۰,۰۰۹	۰,۰۱۰	۰,۰۰۶	۰,۰۰۸	انواع پنیر ایرانی (شامل پنیر پیتزا)	۸-۶
۰,۰۰۳	۰,۰۰۴	۰,۰۰۲	۰,۰۰۳	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	انواع پنیر خارجی و پاستوریزه (پنیر پیتزا)	۸-۷
۰,۰۵۹	۰,۰۸۱	۰,۰۲۳	۰,۰۲۶	۰,۰۳۶	۰,۰۵۵	انواع روغن نباتی	۹
۰,۰۵۸	۰,۰۷۹	۰,۰۲۲	۰,۰۲۴	۰,۰۳۶	۰,۰۵۵	انواع روغن نباتی جامد و مارگارین	۹-۱
۰,۰۰۱	۰,۰۰۲	۰,۰۰۱	۰,۰۰۲	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	سایر انواع روغن نباتی مایع (ذرت، کنجد، آفتابگردان و نظایر آن)	۹-۲
۰,۰۴۰	۰,۰۵۵	۰,۰۱۴	۰,۰۱۶	۰,۰۲۵	۰,۰۳۹	قند و شکر	۱۰
۰,۰۳۳	۰,۰۴۶	۰,۰۱۱	۰,۰۱۲	۰,۰۲۲	۰,۰۳۳	قند (حبه ای، کله...)	۱۰-۱
۰,۰۰۷	۰,۰۰۹	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۴	۰,۰۰۶	شکر	۱۰-۲

جدول (۲) کسش قیمتی فقر در سال ۱۳۸۰

ردیف	کالا	اثر توزیع مجدد		اثر درآمدی		کسش فقر	
		نسبت شدت فقر	نسبت شکاف فقر	نسبت شدت فقر	نسبت شکاف فقر	نسبت شدت فقر	نسبت شکاف فقر
۱	آرد گندم و انواع نان	۰,۰۹۳۲	۰,۰۵۹۹	۰,۰۳۲۳	۰,۰۲۹۰	۰,۱۲۵۵	۰,۰۸۸۹
۱-۱	آرد گندم	۰,۰۲۸۴	۰,۰۱۶۶	۰,۰۰۶۰	۰,۰۰۵۴	۰,۰۳۴۴	۰,۰۲۱۹
۱-۲	نان تافتون	۰,۰۰۸۲	۰,۰۰۴۹	۰,۰۰۲۶	۰,۰۰۲۳	۰,۰۱۰۸	۰,۰۰۷۲
۱-۳	نان لواش	۰,۰۱۷۲	۰,۰۱۱۷	۰,۰۰۷۰	۰,۰۰۶۳	۰,۰۲۴۲	۰,۰۱۸۰
۱-۴	نان سنگک	۰,۰۰۱۲	۰,۰۰۰۹	۰,۰۰۱۳	۰,۰۰۱۲	۰,۰۰۲۵	۰,۰۰۲۰
۱-۵	نان بربری	۰,۰۱۰۶	۰,۰۰۷۴	۰,۰۰۴۴	۰,۰۰۴۰	۰,۰۱۵۰	۰,۰۱۱۳
۱-۶	نان ماشینی	۰,۰۲۷۶	۰,۰۱۸۵	۰,۰۱۱۰	۰,۰۰۹۸	۰,۰۳۸۵	۰,۰۲۸۳
۲	ماکارونی و رشته	۰,۰۲۱۲	۰,۰۱۴۳	۰,۰۰۷۲	۰,۰۰۶۵	۰,۰۲۸۴	۰,۰۲۰۷
۲-۱	ماکارونی و ورمیشل (رشته فرنگی)	۰,۰۱۰۲	۰,۰۰۶۸	۰,۰۰۶۴	۰,۰۰۵۷	۰,۰۱۶۶	۰,۰۱۲۵
۲-۲	رشته آشی و پلویی	۰,۰۰۱۴	۰,۰۰۱۰	۰,۰۰۰۸	۰,۰۰۰۷	۰,۰۰۲۲	۰,۰۰۱۸
۳	انواع گوشت قرمز	۰,۰۹۳۶	۰,۰۶۶۴	۰,۰۶۸۱	۰,۰۶۱۰	۰,۱۶۱۷	۰,۱۲۷۵
۳-۱	گوشت گوسفند، بره‌بیز و بزغاله	۰,۰۲۵۹	۰,۰۱۷۰	۰,۰۴۶۱	۰,۰۴۱۳	۰,۰۷۲۰	۰,۰۵۸۳
۳-۲	گوشت گاو و گوساله	۰,۰۱۲۹	۰,۰۱۰۱	۰,۰۲۲۰	۰,۰۱۹۷	۰,۰۳۴۹	۰,۰۲۹۸
۴	کالباس، سوسیس، همبرگر، کنسرو زبان و سایر گوشت های کنسرو شده	۰,۰۰۴۰	۰,۰۰۲۹	۰,۰۰۴۴	۰,۰۰۴۰	۰,۰۰۸۴	۰,۰۰۶۹
۵	گوشت مرغ، خروس و جوجه (ماشینی)	۰,۰۴۵۲	۰,۰۳۲۱	۰,۰۳۱۱	۰,۰۲۷۹	۰,۰۷۶۳	۰,۰۶۰۰
۶	شیر پاستوریزه	۰,۰۰۵۵	۰,۰۰۴۱	۰,۰۰۹۰	۰,۰۰۸۱	۰,۰۱۴۵	۰,۰۱۲۲
۷	انواع شیر خشک	۰,۰۰۱۵	۰,۰۰۱۱	۰,۰۰۰۵	۰,۰۰۰۵	۰,۰۰۲۰	۰,۰۰۱۶
۸	انواع مواد لبنی	۰,۰۹۲۹	۰,۰۶۵۷	۰,۰۳۹۷	۰,۰۳۵۶	۰,۱۳۲۶	۰,۱۰۱۲
۸-۱	شیر معمولی (غیر پاستوریزه) آغوز	۰,۰۱۷۸	۰,۰۱۲۷	۰,۰۱۱۹	۰,۰۱۰۷	۰,۰۲۹۷	۰,۰۲۳۴
۸-۲	سر شیر و خامه معمولی	۰,۰۰۰۲	۰,۰۰۰۱	۰,۰۰۰۸	۰,۰۰۰۷	۰,۰۰۱۰	۰,۰۰۰۸
۸-۳	ماست پاستوریزه	۰,۰۰۲۵	۰,۰۰۱۵	۰,۰۰۲۶	۰,۰۰۲۴	۰,۰۰۵۱	۰,۰۰۳۹
۸-۴	ماست معمولی (غیر پاستوریزه) ماست کیسه ای و ماست موسیر	۰,۰۱۳۴	۰,۰۰۹۱	۰,۰۰۸۰	۰,۰۰۷۲	۰,۰۲۱۴	۰,۰۱۶۳
۸-۵	دوغ معمولی	۰,۰۰۰۳	۰,۰۰۰۲	۰,۰۰۰۸	۰,۰۰۰۷	۰,۰۰۱۲	۰,۰۰۱۰
۸-۶	انواع پنیر ایرانی (شامل پنیر پیتزا)	۰,۰۰۹۲	۰,۰۰۷۴	۰,۰۰۹۶	۰,۰۰۸۶	۰,۰۱۸۸	۰,۰۱۶۰
۸-۷	انواع پنیر خارجی و پاستوریزه (پنیر پیتزا)	۰,۰۰۱۴	۰,۰۰۱۳	۰,۰۰۳۲	۰,۰۰۲۹	۰,۰۰۴۶	۰,۰۰۴۲
۹	انواع روغن نباتی	۰,۰۸۶۰	۰,۰۵۵۸	۰,۰۲۲۹	۰,۰۲۰۶	۰,۱۰۸۹	۰,۰۷۶۴
۹-۱	انواع روغن نباتی جامد و مارگارین	۰,۰۴۹۲	۰,۰۳۲۳	۰,۰۱۹۲	۰,۰۱۷۲	۰,۰۶۸۴	۰,۰۴۹۵
۹-۲	سایر انواع روغن نباتی مایع (ذرت، کنجد، آفتابگردان و نظایر آن)	-۰,۰۰۰۲	۰,۰۰۰۰	۰,۰۰۳۷	۰,۰۰۳۴	۰,۰۰۳۶	۰,۰۰۳۳
۱۰	قند و شکر	۰,۰۶۴۹	۰,۰۴۰۷	۰,۰۱۴۵	۰,۰۱۳۰	۰,۰۷۹۴	۰,۰۵۳۶
۱۰-۱	قند (حبه ای، کله ای ...)	۰,۰۳۲۹	۰,۰۲۱۰	۰,۰۱۱۰	۰,۰۰۹۹	۰,۰۴۴۰	۰,۰۳۰۹
۱۰-۲	شکر	۰,۰۰۵۱	۰,۰۰۳۱	۰,۰۰۳۴	۰,۰۰۳۱	۰,۰۰۸۵	۰,۰۰۶۲

جدول (۳) کشش قیمتی فقر در سال ۱۳۸۱

کشش فقر		اثر درآمدی		اثر توزیع مجدد		کالا	ردیف
نسبت شکاف فقر	نسبت شدت فقر	نسبت شکاف فقر	نسبت شدت فقر	نسبت شکاف فقر	نسبت شدت فقر		
۰,۰۸۲	۰,۱۱۴	۰,۰۲۵	۰,۰۲۸	۰,۰۵۶	۰,۰۸۶	آرد گندم و انواع نان	۱
۰,۰۲۰	۰,۰۲۹	۰,۰۰۵	۰,۰۰۵	۰,۰۱۵	۰,۰۲۴	آرد گندم	۱-۱
۰,۰۰۹	۰,۰۱۴	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۸	۰,۰۱۳	نان تافتون	۱-۲
۰,۰۱۶	۰,۰۲۱	۰,۰۰۲	۰,۰۰۳	۰,۰۱۴	۰,۰۱۸	نان لواش	۱-۳
۰,۰۰۲	۰,۰۰۳	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۲	نان سنگک	۱-۴
۰,۰۰۹	۰,۰۱۳	۰,۰۰۲	۰,۰۰۲	۰,۰۰۷	۰,۰۱۱	نان بربری	۱-۵
۰,۰۲۶	۰,۰۳۵	۰,۰۰۳	۰,۰۰۴	۰,۰۲۳	۰,۰۳۲	نان ماشینی	۱-۶
۰,۰۱۴	۰,۰۱۸	۰,۰۰۶	۰,۰۰۶	۰,۰۰۸	۰,۰۱۲	ماکارونی و رشته	۲
۰,۰۱۲	۰,۰۱۶	۰,۰۰۵	۰,۰۰۵	۰,۰۰۷	۰,۰۱۰	ماکارونی و ورمیشل (رشته فرنگی)	۲-۱
۰,۰۰۲	۰,۰۰۲	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	رشته آشی و پلویی	۲-۲
۰,۰۸۳	۰,۰۹۵	۰,۰۵۷	۰,۰۶۴	۰,۰۲۵	۰,۰۳۱	انواع گوشت قرمز	۳
۰,۰۵۵	۰,۰۶۴	۰,۰۱۱	۰,۰۱۳	۰,۰۴۴	۰,۰۵۱	گوشت گوسفند، بزره، بز و بزغاله	۳-۱
۰,۰۲۵	۰,۰۲۹	۰,۰۰۶	۰,۰۰۶	۰,۰۱۹	۰,۰۲۳	گوشت گاو و گوساله	۳-۲
۰,۰۰۳	۰,۰۰۴	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۲	۰,۰۰۲	کالباس، همبرگر، کنسرو زبان و سایر گوشت های کنسرو شده	۴
۰,۰۵۲	۰,۰۶۴	۰,۰۳۲	۰,۰۳۶	۰,۰۲۰	۰,۰۲۸	گوشت مرغ، خروس و جوجه (ماشینی)	۵
۰,۰۰۹	۰,۰۱۰	۰,۰۰۶	۰,۰۰۷	۰,۰۰۲	۰,۰۰۳	شیر پاستوریزه	۶
۰,۰۱۶	۰,۰۲۱	۰,۰۰۷	۰,۰۰۸	۰,۰۰۹	۰,۰۱۳	انواع شیر خشک	۷
۰,۰۶۶	۰,۰۸۳	۰,۰۳۱	۰,۰۳۴	۰,۰۳۵	۰,۰۴۹	انواع مواد لبنی	۸
۰,۰۲۳	۰,۰۳۱	۰,۰۰۸	۰,۰۰۸	۰,۰۱۶	۰,۰۲۲	شیر معمولی (غیر پاستوریزه) آغوز	۸-۱
۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۰	-۰,۰۰۱	سر شیر و خامه معمولی	۸-۲
۰,۰۰۵	۰,۰۰۷	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۴	۰,۰۰۵	ماست پاستوریزه	۸-۳
۲,۴۵	۲,۷۷	۲,۶۴	۳,۱۴	۲,۱۸	۲,۲۳	ماست معمولی (غیر پاستوریزه) ماست کیسه ای و ماست و موسیر	۸-۴
۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	دوغ معمولی	۸-۵
۰,۰۱۵	۰,۰۱۷	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۱۲	۰,۰۱۴	پنیر ایرانی (شامل پنیر پیتزا)	۸-۶
۰,۰۰۴	۰,۰۰۵	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	پنیر خارجی و پاستوریزه (شامل پنیر پیتزا)	۸-۷
۰,۰۵۴	۰,۰۷۵	۰,۰۲۱	۰,۰۲۳	۰,۰۳۴	۰,۰۵۲	انواع روغن نباتی	۹
۰,۰۵۴	۰,۰۷۴	۰,۰۰۹	۰,۰۱۰	۰,۰۴۴	۰,۰۶۳	انواع روغن نباتی جامد و مارگارین	۹-۱
۰,۰۰۱	۰,۰۰۲	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۰	۰,۰۰۱	سایر انواع روغن نباتی مایع (ذرت، کنجد، آفتابگردان و...)	۹-۲
۰,۰۴۰	۰,۰۵۶	۰,۰۱۳	۰,۰۱۵	۰,۰۲۶	۰,۰۴۱	قند و شکر	۱۰
۰,۰۳۴	۰,۰۴۹	۰,۰۰۶	۰,۰۰۷	۰,۰۲۸	۰,۰۴۲	قند (حبه ای، کله ای ...)	۱۰-۱
۰,۰۰۶	۰,۰۰۸	۰,۰۰۲	۰,۰۰۲	۰,۰۰۵	۰,۰۰۶	شکر	۱۰-۲

جدول (۴) کشش قیمتی فقر در سال ۱۳۸۲

کشش فقر		اثر درآمدی		اثر توزیع مجدد		کالا	ردیف
نسبت شکاف فقر	نسبت شدت فقر	نسبت شکاف فقر	نسبت شدت فقر	نسبت شکاف فقر	نسبت شدت فقر		
۰,۰۸۱	۰,۱۱۳	۰,۰۲۶	۰,۰۲۹	۰,۰۵۵	۰,۰۸۴	آرد گندم و انواع آن	۱
۳,۷۰	۴,۹۴	۳,۷۴	۴,۲۴	۳,۳۸	۴,۴۱	آرد گندم	۱-۱
۴,۰۹	۵,۹۰	۴,۵۴	۶,۹۸	۳,۱۶	۳,۹۲	نان تافتون	۱-۲
۳,۰۷	۳,۵۵	۳,۵۱	۴,۳۴	۲,۴۰	۲,۴۷	نان لواش	۱-۳
۱,۶۳	۱,۶۷	۱,۷۳	۱,۸۹	۱,۴۶	۱,۲۴	نان سنگک	۱-۴
۲,۶۸	۳,۲۲	۳,۱۰	۳,۹۸	۲,۱۷	۲,۳۵	نان بربری	۱-۵
۲,۸۴	۳,۴۸	۳,۰۷	۳,۸۵	۲,۴۸	۲,۹۵	نان ماشینی (لواش و تافتون، سنگک، بربری) و سایر انواع نان ماشینی)	۱-۶
۰,۰۱۴	۰,۰۱۸	۰,۰۰۶	۰,۰۰۶	۰,۰۰۸	۰,۰۱۱	ماکارونی و رشته	۲
۲,۰۴۴	۲,۸۶	۲,۴۹	۲,۹۵	۲,۰۴۱	۲,۷۸	ماکارونی وورمیشل (رشته فرنگی)	۲-۱
۲,۰۴	۲,۲۲	۲,۱۲	۲,۳۰	۱,۹۷	۲,۱۳	رشته آش و پولویی	۲-۲
۰,۰۷۳	۰,۰۸۴	۰,۰۵۶	۰,۰۶۲	۰,۰۱۷	۰,۰۲۲	انواع گوشت قرمز	۳
۱,۳۳	۱,۳۹	۱,۳۵	۱,۴۲	۱,۳۵	۱,۴۲	گوشت گوسفند، بره، بز و بزغاله	۳-۱
۱,۲۷	۱,۲۸	۱,۳۴	۱,۳۷	۱,۱۹	۱,۱۸	گوشت گاو و گوساله	۳-۲
۱,۳۷	۱,۴۸	۱,۵۳	۱,۶۹	۱,۰۰	۱,۰۹	کالباس، همبرگر، کنسرو زبان و سایر گوشت‌های کنسرو شده	۴
۰,۰۱۲	۰,۰۱۵	۰,۰۰۴	۰,۰۰۴	۰,۰۰۸	۰,۰۱۱	گوشت مرغ، خروس و جوجه (ماشینی)	۵
۰,۰۰۲	۰,۰۰۲	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	شیر پاستوریزه	۶
۰,۰۰۹	۰,۰۱۲	۰,۰۰۳	۰,۰۰۴	۰,۰۰۵	۰,۰۰۸	انواع شیر خشک	۷
۰,۰۶۲	۰,۰۷۶	۰,۰۳۱	۰,۰۳۵	۰,۰۳۱	۰,۰۴۱	انواع مواد لبنی	۸
۲,۰۴۱	۲,۷۳	۳,۲۶	۴,۰۰	۲,۰۵	۲,۱۹	شیر معمولی (غیر پاستوریزه) و آغوز	۸-۱
۱,۵۸	۱,۲۰	۱,۴۸	۱,۳۷	۱,۹۲	۰,۹۳	سرشیر و خامه معمولی	۸-۲
۱,۴۰	۱,۵۶	۱,۴۷	۱,۶۷	۱,۳۴	۱,۵۶	ماست پاستوریزه	۸-۳
۲,۴۵	۲,۷۷	۲,۶۴	۳,۱۴	۲,۱۸	۲,۲۳	ماست معمولی (غیر پاستوریزه) ماست کیسه ای و ماست موسیر	۸-۴
۱,۷۶	۱,۷۷	۱,۸۴	۱,۸۷	۱,۶۶	۱,۶۹	دوغ معمولی	۸-۵
۱,۸۷	۱,۹۳	۲,۰۴	۲,۱۳	۱,۵۹	۱,۶۶	پنیر ایرانی (شامل پنیر پیتزا)	۸-۶
۱,۳۷	۱,۴۴	۱,۴۶	۱,۵۹	۱,۱۹	۱,۲۰	پنیر خارجی و پاستوریزه (شامل پنیر پیتزا)	۸-۷
۰,۰۵۸	۰,۰۷۶	۰,۰۲۳	۰,۰۲۵	۰,۰۲۵	۰,۰۵۱	انواع روغن نباتی	۹
۲,۷۳	۳,۲۶	۲,۸۳	۳,۴۷	۲,۵۷	۲,۹۶	انواع روغن نباتی جامد و مارگارین	۹-۱
۰,۷۸	۰,۶۹	۰,۸۱	۰,۷۱	۰,۸۱	۰,۷۸	سایر انواع روغن نباتی مایع (ذرت، کنجد، آفتابگردان و نظایر آن)	۹-۲
۰,۰۳۸	۰,۰۵۰	۰,۰۱۴	۰,۰۱۶	۰,۰۲۴	۰,۰۳۴	قند و شکر	۱۰
۲,۸۹	۳,۴۱	۲,۸۹	۳,۴۹	۲,۸۷	۳,۲۸	قند (حبه ای، کله ای، کلوخه ای، بودر خاک قند)	۱۰-۱
۲,۰۶	۲,۳۸	۲,۰۳	۲,۳۱	۲,۱۵	۲,۵۹	شکر	۱۰-۲

مأخذ: یافته تحقیق با استفاده از نرم افزار DAD

جدول (۵) کشش قیمتی فقر در سال ۱۳۸۳

کشش فقر		اثر درآمدی		اثر توزیع مجدد		کالا	ردیف
نسبت شکاف فقر	نسبت شدت فقر	نسبت شکاف فقر	نسبت شدت فقر	نسبت شکاف فقر	نسبت شدت فقر		
۰,۰۶۱	۰,۰۸۴	۰,۰۱۷	۰,۰۱۸	۰,۰۴۴	۰,۰۶۵	آرد گندم و انواع نان	۱
۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۲	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	گندم	۱-۱
۰,۰۰۵	۰,۰۰۸	۰,۰۰۱	۰,۰۰۲	۰,۰۰۴	۰,۰۰۶	نان تافتون	۱-۲
۰,۰۱۰	۰,۰۱۲	۰,۰۰۳	۰,۰۰۴	۰,۰۰۶	۰,۰۰۸	نان لواش	۱-۳
۰,۰۰۲	۰,۰۰۲	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	نان سنگک	۱-۴
۰,۰۰۸	۰,۰۱۰	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۵	۰,۰۰۷	نان بربری	۱-۵
۰,۰۲۹	۰,۰۴۰	۰,۰۱۰	۰,۰۱۱	۰,۰۱۹	۰,۰۲۹	نان ماشینی	۱-۶
۰,۰۱۶	۰,۰۲۱	۰,۰۰۶	۰,۰۰۶	۰,۰۱۱	۰,۰۱۵	ماکارونی و رشته	۲
۰,۰۱۳	۰,۰۱۷	۰,۰۰۵	۰,۰۰۶	۰,۰۰۸	۰,۰۱۱	ماکارونی و ورمیشل	۲-۱
۰,۰۰۲	۰,۰۰۳	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	رشته آشی و پلویی	۲-۲
۰,۰۸۳	۰,۰۹۳	۰,۰۴۶	۰,۰۴۹	۰,۰۳۷	۰,۰۴۵	انواع گوشت قرمز	۳
۰,۰۵۰	۰,۰۵۸	۰,۰۳۴	۰,۰۳۷	۰,۰۱۶	۰,۰۲۰	گوشت گوسفند، بیه‌بیز و بزغاله	۳-۱
۰,۰۱۵	۰,۰۱۸	۰,۰۱۸	۰,۰۲۰	-۰,۰۰۳	-۰,۰۰۲	گوشت گاو و گوساله	۳-۲
۰,۰۰۹	۰,۰۰۹	۰,۰۰۵	۰,۰۰۵	۰,۰۰۳	۰,۰۰۴	کالباس و سوسیس	۴
۰,۰۶۰	۰,۰۶۹	۰,۰۳۰	۰,۰۳۲	۰,۰۳۰	۰,۰۳۷	گوشت مرغ	۵
۰,۰۱۵	۰,۰۱۷	۰,۰۰۸	۰,۰۰۸	۰,۰۰۷	۰,۰۰۹	شیر پاستوریزه	۶
۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	انواع شیر خشک	۷
۰,۰۵۶	۰,۰۶۸	۰,۰۲۳	۰,۰۲۴	۰,۰۲۳	۰,۰۴۴	انواع مواد لبنی (غیر شیر)	۸
۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	سرشیر و خامه معمولی	۸-۱
۰,۰۰۶	۰,۰۰۸	۰,۰۰۵	۰,۰۰۶	۰,۰۰۱	۰,۰۰۲	انواع ماست پاستوریزه	۸-۲
۰,۰۱۵	۰,۰۲۰	۰,۰۰۵	۰,۰۰۵	۰,۰۱۰	۰,۰۱۵	ماست معمولی، ماست کیسه ای و ماست موسیر	۸-۳
۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	ماست مخلوط (ماست موسیر، ماست میوه ای)	۸-۴
۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	دوغ معمولی	۸-۵
۰,۰۱۵	۰,۰۱۷	۰,۰۰۸	۰,۰۰۹	۰,۰۰۷	۰,۰۰۸	انواع پنیر پاستوریزه (شامل پنیر خامه ای)	۸-۶
۰,۰۰۹	۰,۰۱۱	۰,۰۰۴	۰,۰۰۴	۰,۰۰۵	۰,۰۰۷	انواع پنیر (غیر پاستوریزه)	۸-۷
۰,۰۵۷	۰,۰۷۳	۰,۰۱۸	۰,۰۱۹	۰,۰۳۸	۰,۰۵۳	انواع روغن نباتی	۹
۰,۰۵۳	۰,۰۷۱	۰,۰۱۸	۰,۰۲۰	۰,۰۳۵	۰,۰۵۰	انواع روغن نباتی جامد و مارگارین	۹-۱
۰,۰۰۲	۰,۰۰۳	۰,۰۰۲	۰,۰۰۳	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	سایر انواع روغن نباتی مایع	۹-۲
۰,۰۳۳	۰,۰۴۴	۰,۰۱۱	۰,۰۱۱	۰,۰۲۳	۰,۰۳۳	قند و شکر	۱۰
۰,۰۲۷	۰,۰۳۷	۰,۰۰۹	۰,۰۱۰	۰,۰۱۸	۰,۰۲۷	قند	۱۰-۱
۰,۰۰۶	۰,۰۰۷	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۴	انواع شکر	۱۰-۲

مأخذ: یافته تحقیق با استفاده از نرم افزار DAD.

جدول (۶) شاخص قیمتی اصلاح فقر ۱۳۸۳-۱۳۷۹

۱۳۸۳		۱۳۸۲		۱۳۸۱		۱۳۸۰		۱۳۷۹		کالا
نسبت شدت شکاف فقر	نسبت شدت شکاف فقر	نسبت شدت شکاف فقر	نسبت شدت شکاف فقر	نسبت شدت شکاف فقر	نسبت شدت شکاف فقر	نسبت شدت شکاف فقر	نسبت شدت شکاف فقر	نسبت شدت شکاف فقر	نسبت شدت شکاف فقر	
۳,۱۰	۴,۰۰	۳,۰۸	۳,۸۷	۳,۲۲	۴,۰۴	۳,۰۷	۳,۸۸	۳,۱۵	۴,۱۳	آرد گندم و انواع نان
۰,۹۱	۰,۶۷	۳,۷۰	۴,۹۴	۴,۰۸	۵,۳۳	۴,۰۹	۵,۷۴	۴,۲۹	۵,۹۹	آرد گندم
۳,۵۶	۴,۹۳	۴,۰۹	۵,۹۰	۷,۱۸	۱۰,۳۳	۳,۱۲	۴,۱۹	۳,۳۷	۴,۶۰	نان تافتون
۲,۸۱	۳,۲۴	۳,۰۷	۳,۵۵	۶,۷۵	۷,۷۸	۲,۸۵	۳,۴۴	۲,۸۲	۳,۴۹	نان لواش
۱,۷۷	۲,۰۴	۱,۶۳	۱,۶۷	۲,۶۴	۲,۹۸	۱,۷۲	۱,۹۱	۱,۹۸	۲,۲۹	نان سنگک
۲,۷۳	۳,۳۱	۲,۶۸	۳,۲۲	۴,۵۳	۵,۶۰	۲,۸۶	۳,۴۰	۲,۹۶	۳,۷۷	نان بربری
۲,۹۱	۳,۶۸	۲,۸۴	۳,۴۸	۸,۱۱	۹,۹۸	۲,۸۸	۳,۵۲	۲,۸۳	۳,۶۷	نان ماشینی
۲,۷۰	۳,۵۵	۲,۴۱	۲,۷۷	۲,۴۹	۲,۹۴	۲,۱۰	۲,۷۰	۲,۲۲	۲,۵۲	ماکارونی و رشته
۲,۴۴	۲,۹۲	۲,۴۴	۲,۸۶	۲,۳۹	۲,۸۶	۲,۲۰	۲,۶۰	۲,۲۵	۲,۵۷	ماکارونی و ورمیشل (رشته فرنگی)
۲,۰۷	۲,۳۸	۲,۰۴	۲,۲۲	۲,۰۵	۲,۳۵	۲,۳۹	۲,۶۹	۱,۹۴	۲,۱۴	رشته آشی و پلویی
۱,۶۱	۱,۷۲	۱,۳۱	۱,۴۰	۱,۴۴	۱,۵۰	۱,۵۰	۱,۶۵	۱,۴۹	۱,۷۰	انواع گوشت قرمز
۱,۴۸	۱,۵۵	۱,۳۳	۱,۳۹	۴,۸۷	۵,۰۶	۱,۴۱	۱,۵۶	۱,۵۱	۱,۶۹	گوشت گوسفند، بیه‌بیز و بزغاله
۱,۲۶	۱,۳۲	۱,۲۷	۱,۲۸	۴,۴۱	۴,۶۸	۱,۵۱	۱,۵۹	۱,۴۵	۱,۵۷	گوشت گاو و گوساله
۱,۲۲	۱,۲۱	۱,۳۷	۱,۴۸	۲,۸۲	۲,۹۱	۱,۱۳	۱,۲۰	۱,۱۸	۱,۲۲	کالباس، سوسیس، همبرگر، کنسرو زبان و سایر گوشت‌های کنسرو شده
۱,۹۹	۲,۱۷	۳,۰۷	۳,۰۰	۱,۶۱	۱,۸۵	۱,۵۴	۱,۶۰	۱,۳۹	۱,۵۳	گوشت مرغ، خروس و جوجه (ماشینی)
۱,۶۳	۲,۱۷	۱,۶۳	۱,۶۷	۱,۳۵	۱,۴۰	۱,۱۳	۱,۲۰	۱,۱۵	۱,۱۹	شیر پاستوریزه
۲,۸۴	۳,۴۰	۱,۹۷	۲,۱۸	۲,۰۵	۲,۱۸	۲,۶۰	۲,۹۰	۱,۸۷	۲,۲۹	انواع شیر خشک
۲,۴۶	۲,۸۳	۲,۴۱	۲,۷۳	۲,۱۵	۲,۴۴	۱,۹۳	۲,۲۶	۱,۹۸	۲,۲۴	انواع مواد لبنی
۱,۴۵	۱,۶۶	۱,۵۸	۱,۲۰	۳,۰۸	۳,۶۴	۲,۱۹	۲,۴۹	۲,۵۲	۲,۹۸	شیر معمولی (غیر پاستوریزه) آغوز
۱,۲۶	۱,۳۹	۱,۰۸	۰,۹۴	۰,۳۹	۰,۳۳	۱,۰۸	۱,۱۸	۱,۱۳	۱,۰۲	سر شیر و خامه معمولی
۲,۷۵	۳,۲۸	۱,۴۰	۱,۵۶	۴,۹۳	۵,۵۹	۱,۶۵	۱,۹۵	۱,۳۱	۱,۴۳	ماست پاستوریزه
۱,۴۳	۱,۳۲	۲,۴۵	۲,۷۷	۵,۴۴	۶,۳۱	۲,۲۷	۲,۶۷	۲,۲۴	۲,۷۱	ماست معمولی (غیر پاستوریزه) ماست کیسه ای و ماست موسیر
۱,۸۵	۱,۹۶	۱,۷۶	۱,۷۷	۱,۲۹	۱,۵۸	۱,۳۷	۱,۳۹	۳,۰۹	۳,۷۴	دوغ معمولی
۲,۴۲	۲,۷۷	۱,۸۷	۱,۹۳	۴,۹۵	۵,۲۴	۱,۸۶	۱,۹۶	۱,۶۳	۱,۸۰	انواع پنیر ایرانی (شامل پنیر پیتزا)
۰,۳۹	۰,۳۱	۱,۳۷	۱,۴۴	۳,۳۷	۳,۴۹	۱,۴۶	۱,۴۴	۱,۴۶	۱,۴۹	انواع پنیر خارجی و پاستوریزه (شامل پنیر پیتزا)
۳,۰۸	۳,۷۳	۲,۵۵	۳,۰۳	۲,۶۴	۳,۲۵	۲,۵۳	۳,۱۰	۲,۵۲	۳,۱۶	انواع روغن نباتی
۲,۸۹	۳,۴۸	۲,۷۳	۳,۲۶	۵,۷۵	۷,۰۸	۲,۸۷	۳,۵۶	۲,۶۳	۳,۳۰	انواع روغن نباتی جامد و مارگارین
۰,۹۱	۰,۹۵	۰,۷۸	۰,۶۹	۱,۴۲	۱,۵۵	۰,۹۹	۰,۹۵	۰,۸۸	۱,۰۴	سایر انواع روغن نباتی مایع (ذرت، کنجد، آفتابگردان و نظایر آن)
۳,۱۶	۳,۹۴	۲,۷۰	۳,۱۸	۲,۹۶	۳,۷۳	۲,۷۸	۳,۶۰	۲,۷۶	۳,۵۰	قند و شکر
۲,۹۲	۳,۶۴	۲,۸۹	۳,۴۱	۵,۵۹	۷,۱۳	۳,۱۲	۳,۹۸	۲,۹۴	۳,۷۳	قند (حبه ای، کله ای ...)
۲,۱۸	۲,۴۶	۲,۰۶	۲,۳۸	۳,۹۰	۴,۵۷	۲,۰۲	۲,۴۸	۲,۱۳	۲,۶۷	شکر

مأخذ: یافته تحقیق با استفاده از نرم افزار DAD

در جدول (۷) متوسط کشش قیمتی فقر برای ۱۰ گروه مواد غذایی مورد مطالعه ارائه شده است. در این جدول تأثیر یک درصد تغییر قیمت هر یک از گروه‌های کالایی را با توجه به شاخص‌های شکاف فقر و شدت فقر قابل مقایسه می‌باشد. به عنوان مثال ملاحظه می‌شود طی دوره مورد بررسی تأثیر افزایش قیمت گوشت قرمز با توجه به هر دو شاخص شدت فقر و شکاف فقر حدود دو برابر تأثیر افزایش قیمت گوشت مرغ است. یا این‌که تأثیر افزایش قیمت بر فقر بر حسب نسبت شدت فقر بیش از نسبت شکاف فقر می‌باشد.

جدول (۷) متوسط کشش قیمتی فقر طی سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۷۹

نسبت شدت فقر	نسبت شکاف فقر	نام گروه کالایی	ردیف
۰/۳۰۹۸	۰/۲۱۹۲	آرد گندم و انواع نان	۱
۰/۰۷۴	۰/۰۴۶	ماکارونی ورشته	۲
۰/۲۳۹۸	۰/۲۰۰۴	گوشت قرمز	۳
۰/۰۱۴۸	۰/۰۱۲۸	کالباس و سوسیس	۴
۰/۱۲۱۸	۰/۰۹۸۴	گوشت مرغ	۵
۰/۰۱۷۴	۰/۰۱۴۶	شیر پاستوریزه	۶
۰/۰۲۵	۰/۰۱۶۷	شیر خشک	۷
۰/۲۱۲۸	۰/۱۷۰۲	مواد لبنی	۸
۰/۲۱۰۸	۰/۱۵۶۲	روغن نباتی	۹
۰/۱۵۵۸	۰/۱۱۳۲	قند و شکر	۱۰

مأخذ: یافته تحقیق

با توجه به کشش قیمتی فقر، اثر توزیع مجدد و اثر درآمدی محاسبه گردیده و نتایج در جداول ۱ تا ۵ آورده شده است. در خصوص مواد غذایی آرد گندم و انواع نان، ماکارونی و رشته، شیر خشک، انواع مواد لبنی، انواع روغن نباتی و قند و شکر براساس هر دو شاخص شکاف فقر و نسبت شدت فقر، اثر توزیع مجدد از اثر درآمدی بزرگتر است. به عبارت دیگر افزایش قیمت این مواد بیشتر به واسطه تشدید نابرابری و توزیع درآمد از فقرا به ثروتمندان سبب افزایش فقر می‌گردد. اما در ارتباط با انواع گوشت قرمز، کالباس و سوسیس، گوشت مرغ و شیر پاستوریزه براساس هر دو شاخص نسبت شکاف فقر و نسبت شدت فقر، اثر توزیع مجدد از اثر درآمدی

کوچک تراز اثر توزیع مجدد است. یعنی افزایش قیمت مواد غذایی فوق بیشتر به واسطه کاهش درآمد واقعی موجب تشدید فقر می‌شود.

همچنین از آن جاییکه شاخص اصلاح فقر مواد غذایی مورد مطالعه اعم از آن‌هایی که در برنامه سوم توسعه اقتصادی مشمول مالیات یا یارانه بوده‌اند بزرگتر از واحد است (جدول ۶)، افزایش قیمت آن‌ها بیشتر به ضرر افراد فقیر است تا ثروتمندان و مواد غذایی فوق باید مشمول یارانه قرار گیرند.

۵- نتیجه گیری و پیشنهادات

در این مقاله تلاش شد تأثیر یارانه‌ها و مالیات‌های غیر مستقیم برخی مواد غذایی مشمول مالیات و یارانه در برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۳-۱۳۷۹) بر فقر نشان داده شود. بدین منظور با استفاده از داده‌های اقتصاد ایران و خط فقر ارائه شده توسط مرکز آمار، کشش قیمتی فقر برای ده گروه مواد غذایی از طریق منوی "اثر تغییر قیمت بر فقر" در نرم افزار *DAD*، محاسبه گردید. سپس با استفاده از منوی "کشش *FGT*"، اثر درآمدی تغییر قیمت هر ماده غذایی محاسبه شد و با کم کردن مقدار عددی این اثر از کشش قیمتی فقر، اثر توزیعی ناشی از تغییر قیمت بدست آمد. در نهایت در نرم افزار اکسل با ضرب این کشش در معکوس متوسط سهم هر ماده غذایی در بودجه خانوار، شاخص قیمتی اصلاح فقر محاسبه شد. از مواد غذایی مورد مطالعه: ماکارونی و رشته، کالباس و سوسیس و برخی از مواد لبنی مشمول مالیات، آرد گندم و انواع نان، گوشت قرمز، گوشت مرغ، شیر پاستوریزه، شیر خشک، روغن نباتی و قند و شکر مشمول یارانه می‌باشند.

با توجه به شاخص‌های نسبت شکاف فقر و نسبت شدت فقر، کشش قیمتی فقر و شاخص قیمتی اصلاح فقر مشاهده شد در سال‌های مورد بررسی، مواد غذایی مشمول مالیات باید از مالیات معاف و مشمول یارانه گردند، سایر مواد غذایی کماکان مشمول یارانه باقی مانده تا فقر کاهش یابد. بنابراین یارانه‌های غیرمستقیم بر مواد غذایی فقر را کاهش و مالیات فقر را افزایش می‌دهد.

با توجه به یافته‌های این پژوهش، پیشنهاد می‌شود سیاست گذاران اقتصادی در زمینه مالیات و یارانه، به آثار آن‌ها بر قیمت و فقر توجه نمایند تا به صورتی تصمیم‌گیری کنند که در نتیجه وضع مالیات و یارانه فقر، به بیشترین مقدار کاهش یابد.

فهرست منابع و مأخذ:

- ۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ترازنامه سالهای ۸۱-۱۳۷۹.
- ۲- سازمان امور مالیاتی کشور، قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم مصوب ۱۳۸۱.
- ۳- مرکز آمار ایران، ریز داده‌های بودجه خانوار (۸۳-۱۳۷۹).
- ۴- وب سایت وزارت امور اقتصادی و دارایی به نشانی www.mefa.org، قانون برنامه سوم.
- 5-Atkinson, A. B. (1970), "On the Measurement of Inequality", *Journal of Economic Theory*, 2: 244-63.
- 6-Foster, James. E., Joel Greer and Erik Thorbecke. (1984), "A Class of Decomposable Poverty Measures". *Econometrica*, 52 (3): 761-66.
- 7-Kakwani, Nanak. (2000), "Poverty, Inequality and Well being in the Philippines".
- 8-Kakwani. Nanak and Hyun Hwa Son. (2001), "On pro-poor Government fiscal policies: with Application to the Philippines".
- 9-Kakwani, Nanak, and Hyun Hwa Son. (2005), "On Assessing Pro-pooriness of Government Programmes: International Comparisons" *Working Paper 6*. UNDP. IPC.
- 10-Lerman. R. And Yitzhaki. S. (1985), "Income Inequality Effects by Income Source: A New Approach and Applications to the United States" *Review of Economic and Statistics*, 67: 151-56.
- 11-Lerman. R. And Yitzhaki. S. (1994), "Effect of Marginal Changes in Income Sources on U.S. Income Inequality" *Public Finance Quarterly*, Vol.22, No.4, 403-417.
- 12-Son. Hyun Hwa. (2001), "Is Thailand's Fiscal System Pro-Poor?; Looking from Income and Expenditure Components, www.worldbank.org.
- 13-Son. Hyun Hwa. (2006), "Assessing the Pro-Poor of Government Fiscal Policy in Thailand" *Public Finance Review*, Vol. 34, No. 4, 427-449. www.SID.ir
- 14-Younger, Stephen. D. (2003), "Evaluating Alternatives to Traditional Benefit Incidence Analysis", *World Bank Economic Review*, 17 (1): 89-106.